

מסורת הש"ס

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

ע"ה

עין משפט
נר מצוה

בה א מיי פ"ד מהל' רוצח
הלכה ו סנה לאוין
קסג:
בו ב מיי שם פ"ב הלכה
ח:
בו ג ד מיי שם הלכה ז:
בה ה ר מיי שם ה"ט:
בב ד מיי פ"א מהלכות
אסורי ביאה ה"י:
ל טוור לה"ע סי' כו:
ל ח ט מיי פ"ב מהל'
עדות הלכה ז:
לא י כ מיי פ"י מהל' מקי
ממון הלכה ז:
לב ל מיי שם הלכה ח:
לג מ מיי פ"ד מהל' רוצח
הלכה ג ה:

בגוסם בידי אדם. תימה אותו שעשאו גוסם אמאי פטור הא
רוצח גוססין למיתה^י ואמרין צריש בן סורר (לעיל דף
סג:) דהולכין דגדיי נפשות אחר הרוצח והמכה חבירו ואמרוהו למיתה
ומת מי לא מייחזי והא נמי אמוד למיתה הוא וי"ל דמיון שהקילה

עליו תורה שחושבין אותו כדאמרין
בסמון ואע"פ שאמרוהו למיתה אין
הורגין כל זמן שהוא חי וזימני נמי
לדומדמן למיתה ומי אף על גב דרובא
מיימי הלכך כיון שגב אחר והרגו
פטור ומדע דהא אשכחן גוסם בידי
שמים נחשב כמי לחייב את ההורג
אע"ג דרוצ גוססין למיתה הלכך אין
לחמיה בגוסם בידי אדם אס נחשב
כמי לפטור מי שעשאו גוסם:

מר מדמי ליה לטריפה וכו'. אף
על גב דקראי קא דרשי
איתריקין ליה להני טעמי:

ההורג את הטריפה פטור. אפי'
למ"ד טריפה חיה דסופו

שימות בחצלה זו ומדע דהא רבא
אית ליה טריפה חיה דפרק קמא
דמנורה (דף יא: וסס) ומינה נראה
דהתם גרסינן דבה דר פלוגתיה של
רב חסדא ועוד דסנדרתיה הפוכה
דפרק קמא דצבורות (דף ג. וסס):
בפני בית דין חייב. כגון דלראוהו
ציוס שדנין על ראייתו דלי

לראוהו צלילה צעי עדות כדמוכח
בסמון (צ"ק ד: וסס) וכיון דצעי
עדות צעין עדות שאתה יכול
להזימה: **שור** טריפה שהרג חייב.

אע"ג דצטליה פרק ד' וכו' (שם דף
מד:) פטרינן לרבי שמעון שור
שנחמין להרגו את זה והרג את זה
מטעם דכמיתת צעלים כך מיתת
השור לא דמי דהתם הטעם שור
לשניהם אכל הכל צאלס שייך לפטור
מטעם עדות שאי אתה יכול להזימה
וצבור לא שייך דאס הוזמו עדים
משלמים דמי שור טריפה לצעלים:

מגדף

ב"ד חייב שלא בפני ב"ד פטור בפני ב"ד חייב דכתיב² ובערת הרע מקרבך
שלא בפני ב"ד פטור דהויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה הא תו למה לי
היינו הך הרובע את הטריפה איצטריכא ליה מהו דתימא ליהוי כמאן
דמשמש מת וליפטור קמ"ל דמשום הנאה הוא והא אית ליה הנאה ואמר
רבא **עדים** שהעידו בטריפה והוזמו אין נהרגין עדי טריפה שהוזמו נהרגין
רב אשי אמר **אפילו** עדי טריפה שהוזמו אין נהרגין לפי שאינן בזוממי וזוממין
ואמר רבא שור טריפה שהרג חייב ושור של אדם טריפה שהרג פטור מאי
טעמא אמר קרא **השור** יסקל וגם בעליו יומת כל היכא דקרינא ביה וגם
בעליו יומת קרינא ביה השור יסקל וכל היכא דלא קרינא ביה וגם בעליו יומת
לא קרינא ביה השור יסקל רב אשי אמר **אפילו** שור טריפה נמי שהרג פטור
מאי טעמא כיון דאילו בעלים הוו פטורי שור נמי פטור: שיסה בו את הכלב
וכו': **אמר** רב אחא בר יעקב כשתמצא לומר לדברי ר' יהודה אדם נחש
בין שיניו הוא עומד לפיכך **מכיש** בסייף ונחש פטור לדברי חכמים **לארס**
נחש מעצמו הוא מקיא לפיכך נחש בסקילה **והמכיש** פטור:
מתני' ¹המכה את חבירו בין באבן בין באגרוף ואמרוהו למיתה והיקל
ממה שהיה ולאחר מכאן הכביד ומת חייב ר' נחמיה אומר פטור שרגלים
לדבר: **גמ'** ²תנו רבנן את זו דרש רבי נחמיה ³אם יקום והתהלך בחוץ
על

אי לאו כחו חיזיל לחתת אלא כח
כחוש הוא. אינו כחו חזק אלא קלם כחו יש כאלו והאי דלא אזלה
לעיל משום שכלה כח חזק הוריקה והאבן חזרת לארץ אבל עדיין
הולכת היא ממקלת כחו: ה"ג ר' יהודה **בן** צפירא **אומר** בזה אחר

זה האחרון חייב וכו' עד דאיכא כל
נפש וכיון דמתחילה סייעו הראשונים
בהריגתו ליכא כולה נפש במכת
האחרון: **כל דהוא נפש**. אפי' מקלטה
ומינה היכא דהכהו צבת אחת לא
קטלינן לכלהו דאיש כי יכה אחר
רממנא ולא שנים שניהם: **הכל**
מודים כהורג את אדם טריפה.

כגון נקב הוושט או קרום המוח:
שור פטור. מדלא אפליגו ציה
שמע מינה כיון דמייכריס חתיכת
סימנין חיותו גזרלא קטילה חשיב ליה:
בגוסם בידי שמים. וכל אחר והרגו
הכל מודים שחייב דלא איתעביד ציה
מעשה צרישא והרי הוא כמי: **בגוסם**
בידי אדם. כגון זה שקרוב למות
מחמת המכות אלא לא עשאוהו
הראשונים טריפה: **מחשבי** **סמנין**.

סימן חיותא: **כל נפש להניח וכו'.**
דמשמע כל דהוא נפש: **שור** חייב.
האחרון: **ובערה** הרע. והרי לראוהו
רוחא: **שלא בפני ב"ד**. ואתה צא
לחייבו על פי עדים פטור דאין עדותן
עדות דהויא עדות שאי אתה יכול
להזימה לקיים צה דין הומה שאס
הוזמו אין נהרגין דגזרלא קטילה צעו
למיקטל: **אם** **הטריפה**. אדם טריפה
ורצנו חבירו צמסכז וכו': חייב.

דהא איכא הנאה: **נחמין** **דמשמע**
מס. רוצע את המת: **והא** **אית**
ליה הנאה. אבל רוצע את המת
ליכא הנאה שעבר חמיומו ונחלחותו
ולטעון: **עדי טריפה**. שכן עממן
טריפה: **שהוזמו** נהרגין. דכתיב
ובערת הרע מקרבך: **לפי שאינן**
בזוממי **וזוממין**. דאין זוממי וזוממין.
אותם שהזימום ואמרו להם בזהותה
שעה עממו הייתם אס היו צאין שנים
אחרים וזוממין אותם לומר היאך
אתם זוממין את אלו והרי אתם עממו
הייתם בנפיקס פלוני אין הוזממין
שנמאלו עכשיו וזוממין נהרגין משום
דגזרלא קטילה צעי למיקטל הלכך
כי לא אחזמו נמי לא מקטלי הנך
טריפה אפומיירו דהוא ליה עדות
שאי אתה יכול להזימה ולא מקטלי.
ולרבא כיון דעדות זוממין חדוש הוא
אע"ג דהוי עדות שאי אתה יכול
להזימה מקטלי: **וזוממי** **וזוממין**.
הזוממין את הראשונים כשהן נעשו
וזוממין הוו להו זוממין של זוממין
קמאי. כל עדות זומם קרו זוממין של
דיון כדאמרין זוממין צת כהן צאלו
הן הנחנקין (לפמן דף סד:): **וגם צעליו**
יומם. כלו' כמיתת צעלים (בסנהדרין
דף ג.) כך מיתת השור. ולהא מילתא
נמי מקשינן להו דכיון דאילו קטיל
מריה שלא צב"ד לא מקטיל על פי

עדים כדאמרין לעיל שור נמי לא מקטיל:
צעלים הוקש: **שיסה**. גירה: **השיך**.
שאלח הנחש והוליכו והשיך הנחש צצשרו: **צין** שיניו **עומד**. והרי הוא כחוקע סקין צצטנו
דלאו גרמא הוא שהרי כלי משחיתו צידו: **מכיש** **בסייף**. כדן רוחא: **מעצמו** מקיא. צנשיכו ונכשהיכו זה עדיין אין צו
כדי להמית לפיכך גרמא צעלמא הוא אף על פי שידע שסופו להקיא מיהו לאו מכחו מיתת: **לפיכך נחש** **בסקילה**. כדן שור
שהמית דכל בהמה וחיה כשור הן ⁴אלא שדבר הכמוז צהו: **מתני'** **ואמרוהו למיתה**. צית דין. אכל אמדוהו מחילה לחיים
אפילו לרבנן פטור דלפמן [ע"צ]: **והיקל ממה שהיה**. וחזרו ואמרוהו לחיים: **שרגלים** **לדבר**. שלא מת מחמת מכה זו שהרי היקל:

א) צ"ק י: טו. ב) ס"א
ל"ג. ג) לעיל מהל' צ"ק
שה"ל. ד) צ"ק כ"ג.
ה) נמלה זו לא נמלה צעיר
ואולי צ"ל משך ושיין צעיר
עין ארס. ו) נזיל
והמשך. ז) נמיר סה.
ח) כחיות לג. נחשפת
צ"ק פ"ט. ט) צ"ק מד.
י) כדלמא בקדושין ע"ה.
יא) וועי' חס' נדה כג: ד"ה
אמר וטוספת מנחת נח:
יב) ואלא דלמדי וכו'
באריכות.

תורה אור השלם

1. ואיש כי יכה כל נפש
אדם מות יומת:
2. והקריא ההוא או חלום
הקולום ההוא יומת כי
דבר קרה על יד אלהים
המוציא אותם מארץ
מצרים והפך מבית
עברם להדיחם מן הדרך
אשר צוה יי אלהים
ללכת בה ובערת הרע
מקרבך: דברים יג ו
3. ואם שור נקב הוא
מתמל שלשם והודיע
בבעליו ואלא ישקרו
והמית איש או אשה
השור יסקל וגם בעליו
יומת: שמות כא כט
4. אם יקום והתהלך
בחוץ על משענתו ונקב
המפה רק שבתו ימ
ורפא ירפא: שמות כט יט

מוסף רש"י

הכחו עשרה בני אדם
כדי פטורין. שאין ידוע על
די מי נהרג (צ"ק י) דצעי
ציה כל נפש אדם. כל
הנפש ואין כלל מכה לא
הנפש ופטורים מיתה (שם
כו.) וכל עדות שאי
אתה יכול להזימה לא
שמה עדות. דרממנא
אמר (צריס יט) ודברו
השופטים הטע והנה עד
שקר העד וגו' ועשיהם לו
כאשר זמם לפשות וגו'
עדות שאתה יכול לקיים כה
מורה הומה הויא עדות ואי
לא לא (פסחים יב. וכו')
ע"ז (סא.) בין שיניו הוא
עומד. וכל סומת הנחש
אלא הארס (צ"ק כג.)
לפיכך מכיש בסייף.
דהוא ליה כאלו הכנו
בסיף. שהרג ממש הוא
ולא גורס (שם). נחש
בסקילה. כדן שור הורג
אלס דכתיב השור יסקל
(שם). שרגלים לדבר.
שלא מחמת הכאה. האילו
ומתחלה היקל ממנה שהיה
(נדר סה.).